

N°4 NOVEMBER 2016

patos

elle

ETT MAGASIN
OM SMÅTT & STORT
I TROLLHÄTTAN

GUNILLA GAV
MARIETTE
EN TRYGG
PLATS s.14

ASBED KURDIAN

En stolt svartskalle.

Svenska kyrkan
TROLLHÄTTAN

4

Pensionär i mångkultur

Asbed Kurdian ser ett Trollhättan för alla

8

Julens bästa minnen

Om cyklar, danska kusiner och småländsk julotta

9

Livet på kyrkogården

Lena gillar jobbet under alla fyra årstiderna

12

Julkryss & sudoku

Vinn rättvisemärkt med helgernas pyssel

14

En orolig uppväxt

Mammans missbruk har präglat Mariette

20

Historiske Åberg

Så formade förste kyrkoherde stan

22

Chefsprästen återvände

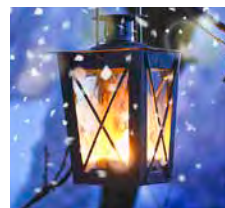
Maria Classon tror på ansvar och delaktighet

26

Bostadsspindeln

Johan planerar för ett tätare Trollhättan

28

Nu fylls kyrkorna

Här kan du uppleva julens ord och toner

32

Best of Christmas

Lista med låtarna som vi alla nynnar på

Magasinet Patos delas ut 4 gånger per år till samtliga 22 000 hushåll inom Trollhättans pastorat (Trollhättans, Lextorps och Götalundens församlingar)

ANSVARIG UTGIVARE: Maria Classon

REDAKTÖR: Ulf Sundberg

REDAKTION: Maria Classon, Elisabet Öman, Katharina Klingborg, Marie-Louise Svensson, Thorgny Skantz, Eivor Rova, Ulf Sundberg och Roger Patriksson

TEXT, PRODUKTION OCH FORMGIVNING: Profil Kommunikation

TRYCKERI: Cela Grafiska

PAPPER: Omslag Galerie art silk 300g, inlaga Edixion offset 150g

DISTRIBUTION: Västsvensk Tidningsdistribution

UPPLAGA: 24 000

POSTADRESS: Box 161,

461 24 Trollhättan

BESÖKSADRESS:

Kyrkans hus, Drottninggatan 42

TELEFON: 0520-47 29 00

VID UTEBLIVEN TIDNING

Ring 0520-42 27 00

500 ÅR AV FÖRÄNDRING

Maria Classon
Kyrkoherde
Trollhättans pastorat

NÄR VI STARTADE magasinet Patos för ett år sedan, ville vi berätta om vad vi gör till vardags och sätta in kyrkan i ett större sammanhang. Mottagandet från er trollhättebor har varit fantastiskt och som grädde på moset blev Patos nominerad till Svenska Publishingpriset. Det inspirerar oss förstås till att fortsätta göra ett magasin med intressant läsning, där reportage om människor med stort patos fortsätter att stå i centrum. Du har säkert tankar och tips om vad eller vem du vill läsa om, så tveka inte att höra av dig.

SÅ HÄR I december är det extra roligt att jobba som kyrkoherde. Kyrkorna fylls av advents- och julfirande människor. Då känns det verkligen att gemenskapen i Svenska kyrkan kan betyda mycket, för väldigt många. Trots det tappar vi medlemmar, kanske just för att vi inte alltid är så bra på att berätta om vad kyrkan bidrar med till samhället utanför själva kyrkobyggnaden. Där finns nog vår största utmaning. Att förtydliga på vilka sätt kyrkan är öppen och till för alla.

DET HAR GÅTT 500 år sedan Martin Luther krävde att kyrkan skulle utvecklas för att fortsätta vara angelägen för människor. Bland annat ansåg han att bibeln måste kunna läsas av alla och inte bara finnas på latin. Luther grundade hela sin drivkraft på sin egen upplevelse av att vara älskad av Gud, precis som han var. Sedan reformationen har den uppfattningen följt den evangelisk-lutherska kyrkan. Under 2017 uppmärksammar hela världen reformationen, där Martin Luther kom att bli en centralgestalt. Som ett led i Reformationsåret samtalar biskopen i Skara stift om tro och vetenskap med en professor i teoretisk fysik och en docent i socialt arbete, den 31 januari på Hebetatern. Då vore det väldigt roligt om du ville vara med.

TILL DESS ÖNSKAR jag dig härliga dagar under julen och ett riktigt gott nytt år!

Maria Classon

EN ARMENISK, FINSKTALANDE SVENSK FRÅN JORDANIEN

Asbed Kurdian är en mångkulturell man som ägnat nästan hela sitt yrkesliv åt att få människor att hitta hem i det svenska samhället. Som nybliven pensionär brinner han fortfarande för ett Trollhättan med plats för alla.

Text: Martin Ahlin Foto: Jerry Lövberg

4

De senaste åren har Asbeds arbete handlat mycket om att skapa förståelse för de kulturkrockar som kan uppstå när man kommer till ett nytt land.

När någon kallar
mig "svartskalle" så
tar jag det som en
komplimang.

Det är en kylslagen måndag i mitten av oktober. Kronan ser ut att vara inbäddad i ett grådaskigt Instagramfilter och utanför skolans låsta portar uppehåller sig reportrar och fotografer från såväl lokala som nationella medier. Det har gått ett år sedan den rasistiskt motiverade attack som kostade tre medmänniskor livet här, och som fick Asbed Kurdian att minnas de främlingsfientliga krafter som lamslog Trollhättan i början av 90-talet.

– Jag försökte skjuta det ifrån mig, jag orkade inte bära mer just då. Men det är klart att jag sörjde. Alla människor som drabbades har jag träffat på ett eller annat sätt, säger han med sorgsen blick.

Även på ett personligt plan har Asbed fått uppleva fördomar och hat, framförallt framkallat av hans långa livsgärning i flyktingmottagandets tjänst.

– Jag är väldigt bra på att ruska av mig saker på något sätt. När någon kallar mig "svartskalle" så tar jag det som en komplimang. Om det enda felet som de här stackarna ser på mig är mitt svarta hår, då måste resten vara bra, säger Asbed som dessutom sparat hotbrev i en låda, eftersom "det kan vara roligt att visa barnbarnen i framtiden".

MEN HANS HISTORIA börjar i ett annat land och en annan tid. Asbed har armeniskt ursprung men växte upp i Jordanien, dit hans föräldrar flydde i samband med folkmordet i det Osmanska riket 1915. Det var ett mångkulturellt men ändå tolerant samhälle.

Att Asbed sedan hamnade i Sverige berodde på hans äldre bror, som fick ett stipendium för utlandsstudier i mitten av 60-talet och senare sommarjobbade på Saab i Trollhättan. Biltillverkaren var i kraftigt behov av arbetskraft och en i början tveksam Asbed tog chansen att flytta hit, då som en tänkt mellanlandning på väg till drömdestinationen Kanada.

Han kom på fredagen, började jobba vid monteringen på måndagen och blev kvar i sju år. Asbed kände också tidigt ett behov av att lära sig språket och samlade på sig så många ord som möjligt, i hopp om att kunna bilda enklare meningar.

– Jag började lyssna på mina närmaste arbetskamrater och efter ett par månader sa de någonting, jag sa något tillbaka och de log. Då tänkte jag att det inte var så svårt ändå. Sedan insåg jag att det inte var svenska jag lärt mig, utan finska!

ARBETET PÅ SAAB var tungt på den tiden. Nästan alla lyft gjordes med den egna kroppen, och Asbed började se sig om efter andra möjligheter. Han kompletterade sina gymnasiebetyg på Färgelanda folkhögskola och hade planer på att bli förskolelärare, men insåg efter en praktikperiod att det inte passade honom.

Istället startade han en orientalisk livsmedelsbutik på Olof Palmes gata, precis intill Oden. Trots att verksamheten gick bra så accepterade Asbed 1981 erbjudandet om en fast anställning som tolk på det som då hette Invandrarbyrån. När staden tre år senare fick det fulla ansvaret för flyktingmottagandet tilldelades han en central roll.

Under intervjun kommer Kaysaar Caydiid och Kåre Johansson fram och hälsar. Skratten är många. Det märks att gemenskapen är viktig och att Asbeds engagemang har betydelse mycket för många i Trollhättan.

Projektet var grunden för att mobilisera vuxenvärlden och fånga upp ungdomar som var på väg att hamna fel, så att vi kunde skapa trygghet i området.

EFTERETT ÅR förändrades arbetsbeskrivningen och Asbed blev flyktingsamordnare. Han låg dessutom bakom flera uppmärksammade projekt. Ett var det som kallades Trygg i Trollhättan, som skulle skapa ett bättre klimat i stadsdelen Kronogården.

– Det är inte bara kommunens, politikernas eller kyrkans ansvar, utan alla måste hjälpa till. Projektet var grunden för att mobilisera vuxenvärlden och fånga upp ungdomar som var på väg att hamna fel, så att vi kunde skapa trygghet i området, säger Asbed som bland annat fick flera föräldrar att börja nattvandra och vara skolvakter under rasterna på Pettersbergsskolan, som idag är Nya Skolan.

– Jag känner mig stolt över att ha räddat en hel del ungdomar från kriminalitet. Sedan måste man kunna erkänna att man kan misslyckas också, och det har jag kanske gjort med några som det gått snett för. Men för flertalet av ungdomarna fungerar livet som för alla andra, konstaterar han.

ASBED ÄR OCKSÅ en av grundarna till folkfesten Hela Kronan Gungar, som arrangeras varje senvår. De senaste åren har han dock uppmärksammats främst för sitt arbete som integrationskonsulent, där han bland annat fokuserat på de kulturkrockar som kan uppstå när man kommer till ett nytt land.

Även där är de egna erfarenheterna i fokus. Asbed berättar gärna om de sex månaderna på smältverket Ferrolegeringar, där han i början var livrädd för att duscha naken med arbetskamraterna.

– Första dagen gick jag till handfatet och låtsades tvätta av mig bara för att fördriva tiden, men det gick inte så jag tvättade bara av ansiktet och åkte hem smutsig för att duscha. Men så tredje dagen hamnade jag i en inre konflikt med mig själv, och tänkte: ska du jobba här och ha problem med att ta av dig naken? Det funkade inte! Fjärde dagen gick jag ner först, tog av mig kläderna och duschade. Och det kändes jätteskönt!

DET GÅR HELT i linje med Asbeds motto om ”integration på lika villkor”. På samma sätt som vi alla måste inse att

begreppet svensk är berikat med fler kulturella nyanser än tidigare, måste alla som vill leva i Sverige förstå vilket ansvar som följer med ett nytt medborgarskap. Enligt Asbed Kurdian ska vi inte vara rädda för att ställa krav, utan istället se att människor som tagit sig ända hit upp till nordligaste Europa har en väldigt stark drivkraft.

– De har åkt lång väg och lämnat sina familjer, flytt från diktatur och elände, genom öknen, på kameler eller trasiga båtar, levt på vatten och bröd i månader. De riskerar sina liv för att ta sig hit. Det är inte svaga människor, det är starka människor. Ge dem förutsättningar så att de får komma igång, då kommer många klara sig bra, säger han.

DEN VIKTIGASTE FÖRUTSÄTTNINGEN, enligt Asbed, är arbete. Samtidigt finns det två svårigheter: de enkla jobben är för få, och det är alldeles för svårt att starta företag.

– I Kanada finns arabiska och kinesiska områden, i USA finns Chinatown. Här pratar vi om segregation, men folk är inte segregerade, utan de lever tillsammans. Skillnaden där borta är att de lämnar området åtta, nio timmar för att jobba och sedan kommer tillbaka på kvällen. Problemet idag är människors arbetslöshet, säger han med engagerad ton.

IDAG LIGGER SAMTIDIGT inte dessa frågor längre på 65-åriga Asbeds bord. Sedan den 1 oktober är han pensionär, och tiden använder han bland annat till att bygga fågelholkar ute vid stugan i Kroppefjäll och skapa konstverk.

– När jag målar så försvinner hela världen i åtminstone några timmar. Jag har ju aldrig behövt gå till en terapeut tack vare det, trots att jag hela tiden jobbat med människor i kris, påtalar Asbed, som också vill fortsätta att göra skillnad för stadens nya och gamla invånare.

– Jag slutar mitt engagemang som tjänsteman, men inte som privatperson. De här frågorna kommer att finnas hos mig så länge som jag lever. ♥

elle

De har lämnat sina familjer, flytt från diktatur och elände, genom öknen, på kameler eller trasiga båtar, levt på vatten och bröd i månader.

Det är inte svaga människor, det är starka människor.

På Asbeds kavajslag sitter tre pins som symboliserar det som ligger honom närmast hjärtat. Det är hemstaden Trollhättan, den armeniska flaggan och en blomma som han bär till minnet av folkmordet i det Osmanska riket 1915.

Namn: Asbed Kurdian

Född: I Jordanien den 12 oktober 1951

Bor: Hyresrätt i centrala Trollhättan

Familj: Hustrun Elisabeth, fyra barn och sex barnbarn

Yrke: Pensionär, tidigare bilbyggare, smältverksarbetare, butiksägare, tolk, flyktingmottagare, flyktingsamordnare, projektledare och integrationskonsulent.

Engagerad i: Hela Kronan Gungar, ordförande i Armeniska kulturföreningen i Trollhättan.

Kuriosa: Asbed är femspråkig och talar svenska, engelska, turkiska, arabiska, armeniska.

Intressen: Målar tavlor och vykort, bygger fågelholkar och lagar gärna mat.

MITT BÄSTA JULMINNE

JOHN GRABILL

– På 60-talet åkte jag häst och slåde med facklor till julottan i Bälinge kyrka utanför Alingsås. Bredvid kyrkan fanns det en lada där hästarna fick hö under julottan.

AGNETA BEHRENDTZ ANDERSSON

– Det var för 50 år sedan, när jag och en kompis smet från en julfest här i Trollhättan. Då träffade jag min man som jag fortfarande är gift med.

ZAIDA SANDSTRÖM

– Jag trodde på tomten även när jag gick i småskolan. Inte ens mina klasskamrater kunde övertyga mig om att han inte fanns, tills en jul då jag fick se honom. Och upptäckte att det var grannflickan!

SANDRA AHLIN

– Hela släkten var samlad hemma hos oss när jag var liten. Särskilt roligt var det att träffa kusinerna från Danmark, eftersom vi inte sågs så ofta.

JOHANNA JONASSON

– Hemma hos mormor och morfar kom jultomten och jag visste inte vem det var. Då funderade jag verkligen på om tomten kanske fanns ändå.

TOMAS NILSSON

– När jag var liten fick jag en cykel i julklapp. Trots mycket snö lyckades jag ändå provköra den runt kvarteret, efter mycket besvär.

CHRISTER KÖHN

– Mitt starkaste minne är från Stengårdshult söder om Jönköping. Vi skulle till kyrkan på julotta klockan fem och åkte häst och slåde genom den snöiga skogen, samtidigt som snön föll.

OMID NAEMAEI

– I Finland, där delar av min släkt kommer ifrån, slog min morfar en stolpe genom isen på sjön. Där fästes sedan en spark på en arm och det blev en riktig bra karusell där jag åkte med mina kusiner.

JOSEFINE ÅKESSON

– Mitt bästa julminne hänger mycket ihop med känslan i hela december månad och särskilt julkalendern. Pelle Svanslös minns jag lite extra. För mig är det just känslan och stämningen kring jul som är grejen.

REGNBYXOR, ROSOR OCH ROSTAT BRÖD

Text: Erik Torstensson
Foto: Jerry Lövberg

Hon uppskattar att få jobba utomhus, ta i ordentligt, följa årstidsväxlingarna och äta en äggmacka tillsammans med jobbarkompisarna. – En klar höstdag är det som bäst, säger Lena Jacobsson, kyrkogårdsarbetare på Håjum.

Det är just en sådan där lite kylig men klar förmiddag i mitten av oktober, när vi träffar henne. Det har snart gått ett par timmar sedan arbetslaget som vanligt samlades klockan sju i sina rödmålade lokaler i borte änden av den stora begravningsplatsen. Nu närmar sig frukosten och möjligheten att hämta nya krafter.

– Vi jobbar i tvåtimmarspass innan vi tar kortare frukost-, fika- och lunchpauser. Man behöver fylla på energi och värma sig under hösten och vintern och på sommaren behöver man komma in och kyla av sig och fylla på vätska om det är riktigt varmt, säger Lena.

Med van hand dekorerar hon två rostade brödskeivor med skivade ägg och kaviar.

I LUNCHRUMMET HAR alla sina givna platser och den här lite kalla morgonen sitter många med lätt rosiga kinder.

– Men det är ändå den här tiden på året, med hög luft och alla färger, som jag gillar mest, säger Lena och får medhåll av mångårige kollegan Claes Höglund.

– Just att få följa årstidens skiftningar och vara en del av naturen är härligt, säger han.

DE OMKRING 10 000 gravarna omges av vattendrag, fornlämningar, storslagna alléer, vidsträckt gräsmattor och omsorgsfulla planteringar. Tillsammans med alla gravar som omfattas av skötselavtal är det mycket som ska tas om hand. I april planteras tiotusentals vårblommor, som sedan ska ersättas av minst lika

Allhelgona är speciellt med alla besökare och tända gravlykter.

många sommarblommor innan midsommar.

– I oktober tar vi upp sommarblommorna och kupar rosor. Och innan Allhelgonahelgen första lördagen i november ska det läggas granris på alla gravar som har det i sina skötselavtal. Just Allhelgona är speciellt med alla besökare och tända gravlykter. Då har vi också öppet i våra kapell och bjuder på fika. Det är en högtid även för oss som jobbar här, säger Lena.

Redan under barndomsåren hemma i Uddevalla visste den

nu inbitna trollhättebon vad hon ville jobba med.

– Redan i sjuårsåldern önskade jag mig en egen rabatt. Och det fick jag, berättar den nu 54-åriga Lena och skrattar.

PÅ GYMNASIET GICK hon trädgårdsutbildningen vid Dingle naturbrukskola. Sedan fortsatte det med jobb på en plantskola och trädgårdsstudier på lantbruksuniversitetet i skånska Alnarp. Ändå var det med viss skepsis som de rekryteringsansvariga herrarna tittade på Lena när hon sökte jobb som kyrkogårdsarbetare.

– De undrade nog innerst inne om en 22-årig tjej verkligen kunde köra traktor och gräva, men jag fick jobbet och var faktiskt den första kvinnliga fast anställda

Vi får ofta frågan vad vi gör på vintern, men då är det mycket snöröjning, sandning och saltning.

kyrkogårdsarbetaren här.

– Nu är vi flera tjejer som jobbar här, säger Lena, samtidigt som en ekorre tar sats upp för tallstammen en bit därifrån.

FÖRUTOM HÅJUMS BEGRAVNINGSPLATS, så sköter de 18 fast anställda kyrkogårdsarbetarna tillsammans med flera säsongsanställda, även Götalundens begravningsplats. Dessutom tar de hand om alla grönområden och planteringar vid Lextorps, Trollhättans och Skogshöjdens kyrkor. De ansvarar också för delar av den yttre skötseln vid församlingsgårdarna i Skoftebyn, Skogshöjden och runt Kyrkan Hus.

– Vi får ofta frågan vad vi gör på vintern, men då är det mycket snöröjning, sandning och saltning. Och så beskär vi träd, gör markarbeten och har en hel del underhåll av våra maskiner. Så det finns att göra året runt.

ATT GRÄVA FÖR urnsättning och kistbegravning är, kanske till mångas förvåning en mindre del av arbetet. Samtidigt är det en av deras viktigaste uppgifter.

– Det är en speciell stund för de anhöriga och vi är måna om att alltid försöka göra det extra fint vid de tillfällena. Bara att dekorera med några blommor runt graven eller urngropen är ett sätt för oss att visa vår respekt.

I sina väl använda regnbyxor med rejäla knäskydd gräver hon upp silverek, lobelia, salvia alysum och fuchsia.

– Vi har ovanligt många sommarblommor och det är roligt att det finns en ambition här att satsa mycket på växter. Många kyrkogårdsförvaltningar runt om i landet erbjuder bara två olika sorter.

MED VAN HAND hanterar hon sin planteringsspade som hon har haft i trettio år.

– Den börjar bli sliten och från början var den lite längre, men känns ändå bättre och bättre med åren. Jag klarar mig inte utan den och om den råkar försvinna ibland så får alla vara med och leta.

DET FINNS DAGAR när ryggen ömmar och knän och axlar känns stela.

– Ryggskott lite då och då är inte helt ovanligt hos oss som jobbar med det här, men totalt sett har jag klarat mig väldigt bra genom åren. Jag tränar lite på egen hand och promenerar mycket med hunden för att hålla mig i form.

Klockan tickar mot elva och i skogsområdet utmed E45:an vid begravningsplatsens entré går motorsågen varm. Mellan trädstammarna som lämnas kvar planterar Lenas kollega Annika Johansson rhododendronbuskar.

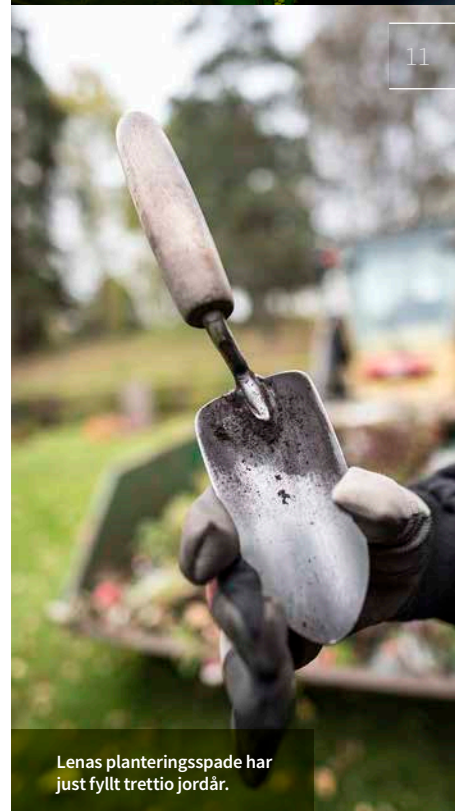
– Vi ville göra det ljusare och ge något vackert att titta på för alla som passerar förbi, säger hon.

LENA JACOBSSON SKA förbereda ett ännu oanvänt markområde för en ny askgrav och sätter sig vid grävmaskinens spakar. Askgraven består av ett avgränsat naturområde, där man placerar askan i marken och tillsammans med en liten minnessten.

– Det finns många olika begravningsformer. Att visa anhöriga runt på begravningsplatserna är en del av jobbet för några av oss. Det är ofta fina och känslösa möten, säger Lena. ♥

Lena känner fortfarande samma tillfredsställelse när hon ser ut över en nyklippt gräsmatta eller lyckade planteringar.

Lenas planteringsspade har just fyllt trettio jordår.

JUL-SUDOKU

Så löser du Sudoku: Placera in siffrorna 1 till 9 så att varje vågrät rad, varje lodrät rad samt varje låda med 3 x 3 rutor innehåller varje siffra en gång.

Lösningarna finns på svenskakyrkan.se/trollhattan

	4	2	8		6		3	9
				3		2		8
	9			1			6	
						3		
		7			3			
3	6		9		2		4	
6	1						8	
9		4	1					3
	3		7					9

	4	2		8			5	1
				5			6	
5		9		6		4	8	
		6	1			8		9
		4		5			2	
9			4					
4							6	
		1		3	5	2		
		5		6			9	

© Bulls

JULKRYSS

Kryssa rätt och vinn ett presentkort på 200 kr i Trollhättan Fair Trade Shop, där du kan unna dig choklad, kaffe eller något annat gott.

När du löst Patos julkryss rätt har du också hittat de tio nyckelbokstäverna som tillsammans bildar ett julinspirerat ord. Fyll i bokstäverna i rätt ruta i raden under korsordet, så växer ordet fram.

Skicka svaret till oss så att vi har det senast den 9 januari 2017. Bland de rätta svaren drar vi en vinnare som får ett presentkort värt **200 kr** från Trollhättan Fair Trade Shop på Kungsgatan 22. Ytterligare fyra vinnare får ett paket Rättvisemärkt kaffe som också hämtas i affären.

Mejla ordet till patos@svenskakyrkan.se

Du kan också skicka lösningen i ett kuvert eller på ett vykort. Märk kuvertet "Korsord" och skicka till:

Svenska kyrkan

Box 161

461 24 Trollhättan

Du kan givetvis lämna din korsordslösning direkt till **Kyrkans hus** på Drottninggatan 42.

Kom ihåg att alltid uppge namn och adress!

Vinnare av Höstkryss i Patos nr 3, 2016

AnnMari Andersson, Presentkort 200:- i Fair Trade Shop

Samuel Tholén, 1 paket Rättvisemärkt kaffe

Christina Johansson, 1 paket Rättvisemärkt kaffe

Maria Björklund, 1 paket Rättvisemärkt kaffe

Ingalill Albertsson, 1 paket Rättvisemärkt kaffe

Vinnarna har meddelats.

Hur säger dessa personer "God jul!" på sitt modersmål?

FÖR- VÄRVAD SPRÅK- STÖRNING TILL FÖLJD AV HJÄRN- SKÅDA	HÅST ELLER SEMIT	BURMAS STÖRSTA STAD	SKÅDA	MER FASCI- NERANDE	GODSAK	DISPO- NENT	ILLEGALT	REST	TRAGISK KUNG	BESTÄM- MER ÖVER SYSTRAR	ÖST- TYSKLAND	RUNT OM	SI-PREFIX FÖR BILJON	
					LIGGER VID NISSAN									
DEN BÄR HORN					GULLIGT								BEKVÄM- LIGHETSIN- RÄTTNING	
LEVER MEST I VATTEN			KÄNNA SIG FÖR NÄRA TROSA						AKTIE- BOLAG DEN ÄR MIL- JÖVÄNLIG	9	TROSA OCH GÅNG ROTEN UR ÄTTIOETT			
VISAR FILM			8								PARADI- SET OCH SVOR- DOMEN			
TJUTIT	OMRÅDEN					VATTEN- DRAG					DEN HÄR			
VÄLVILJA				10		ENGELSK FOLKDANS ALLRA BÄSTA					NU FÖR TIDEN		GIFTIG OCH FRÄTANDE MÖRKT RÖDBRUN VÅTSKA	
LOS ANGELES			LEDDER AV HIMMLER		LEVNADS- FILOSOFI KALIUM						DEL AV MATCH		KIOSK- VÄLTARE	
TRASIG			RAPPAS HÖGT HÖRSEL- SKADAD					1			RASK ÖVERENS		6	
MYNNAR I VÄNERN VID MARIESTAD	4				POSTLÅDA			UTFÖR- SÄLJNING VÄXER		5	GÖR GLADA			
KRYP- TORNA	FALNA ITALIENSK MATRÄTT			ANDE- VÄ- SEN	KONSTNÄR- LIG PRINS TALLHED						FÄRSKOST			
					3						FISK	SPANSK MATRÄTT	MEDI- TATION TEXTIL RÅVARA	
LÉGITI- MATIONS- KORT			KÄRLEKS- GUD LINDRAR SMÄRTA				KUNG MED KOMPLEX LÄRAN OM LJUSET						9	HUGGA ELLER SKINN
FLOD		SPRIDA UT GYCKLARE			LIGGER PAJALA I OMFAM- NING									
	2				FYND LITEN GNUTTA			DEL AV VÄXT			KÄND FITZGERALD TEORI TOPP			
HALL						TRISS EARL GREY							VINYL- SKIVA	7
KAPRIFOL- VÄXT BRUS AV RÖSTER				INHEMSK									VINYL- SKIVA	
				KLAPPAT				TRÄNA TILLSAM- MANS MED						

Korsordskonstruktör: Lars-Göran Ståhl - Fotograf: PETER KNUTSON, Bangkokhappiness / Shutterstock.com

Nyckelordet →

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

EN FÖRSIKTIG LÄNGTAN EFTER JULEN

När de flesta av oss ser fram emot en julhelg fylld av mys, TV-kvällar och paket under granen får Mariette Andersen, 23, en olustig känsla.

– För mig står julen för fylla och stress.

Verksamheten Musslan blev en trygg punkt för Mariette, under uppväxten med en missbrukande förälder.

Text: Erik Torstensson Foto: Jerry Lövberg

Hon kommer direkt från jobbet på bil-lackeringsverkstaden. Arbetsbyxorna bär spår av färg, men sannolikheten att hon inte byter om direkt när hon kommer hem är stor.

– Jag och min sambo har köpt ett hus från 1930-talet som vi håller på och fixar med. Det känns helt underbart, säger Mariette, som just nu bara är så glad över att ha fått ett jobb, träffat världens trevligaste kille och är i full färd med att forma ett hem precis som de vill ha det.

När man under barndomen aldrig känt att man fått möjligheten att skapa det där lugna trygga ”som alla andra har”, känns det särskilt värdefullt.

– Både min sambo och jag älskar att renovera och laga saker. Han har en liknande bakgrund som jag och för oss betyder det mycket att sådant som varit trasigt faktiskt går att göra helt igen, säger Mariette.

Familjemys på fredagen med TV och god mat har hon heller inte upplevt.

En gång fick jag en
limpa cigaretter i julklapp
av mammas sambo.

- För mig var snarare frågan hur påverkad min mamma var när jag kom hem från skolan.

Hon försöker också att återerövra julfirandet och skapa känslan av att det är något att se fram emot.

- Nu har vi till och med börjat spela julklappspelet, berättar Mariette.

Situationen hemma gjorde att hon hellre tillbringade kvällar och helger ute på stan. I tonåren blev hon ganska uppkäftig och rebellisk och i skolan gick det inget vidare. Till slut

hoppade hon av gymnasiet.

- Mitt sätt att vara i tonåren var ett rop på hjälp. Jag hade hoppats att fler i min omgivning skulle ha brytt sig mer och verkligen kollat hur jag hade det hemma, bakom stängda dörrar.

- Min uppmaning till vuxna som ser att barn och ungdomar inte mår bra, är att lägga sig i lite mer och faktiskt våga fråga hur de mår. Mig var det ingen som frågade. Jag var nog bara en jobbig unge, säger Mariette.

Gunilla Nylén har genom åren mött hundratals barn och unga som lever med oron över en mamma eller pappa som missbrukar eller är psykiskt sjuk.

Mitt i all oro, med ett ofta tomt kylskåp, ingen läxhjälp och ingen som packade matsäcken inför skolutflykten, fanns det ett ställe där Mariette kände sig glad. Det ligger i en enkel källarlokal mitt i Trollhättan. Där ger Svenska kyrkan i Trollhättan i samverkan med Trollhättans Stad, möjligheten för barn och ungdomar att träffa

– Tänk bara på alla sommarläger ute på Gräsviken vid Öresjö. Vilken lycka det var att få komma dit och slippa allt det jobbiga därhemma ett tag. Det var helt ovärderligt, säger Mariette.

GUNILLA HETER NYLÉN i efternamn. Hon är pedagog i Trollhättans pastorat och verksamhetsansvarig för Musslan. Hon ger Mariette en stor kram när hon hälsar på i lokalerna denna kyliga torsdagsmiddag i början av november.

– Att få träffa Musslan-barn som klarat sig så bra som Mariette gjort känns förstås otroligt roligt, säger Gunilla. Hon är fritidspedagog i grunden, har läst socialrätt och precis som sina kollegor utbildad för att leda samtalsgrupperna.

– Alla har en grundutbildning inom pedagogik, psykiatri eller socialt arbete. Resursmässigt handlar det om totalt drygt en heltidstjänst, och sedan finansierar vi merparten av alla våra aktiviteter med hjälp av bidrag och gåvor från föreningar, företag och privatpersoner, säger Gunilla.

VARJE TERMIN DELTAR omkring 25 barn som har en liknande situation som Mariette. Det handlar främst om att bara få trivas och

ha roligt, men också att få prata om hur man känner och tänker.

– Vi vill även ge kunskap om vad psykisk ohälsa och missbruk är, så att barnen ska förstå bättre och hitta verktyg för att hantera situationen hemma. Det här är fortfarande väldigt tabubelagt och barnen tar ofta på sig både skuld och ansvar för föräldrar som inte mår bra, konstaterar Gunilla.

Genom att vara ute i skolor och ta emot studiebesök försöker hon sprida information om verksamheten och hur man kan se signaler på att barn inte har det bra.

– Man räknar med att omkring tre barn i varje skolklass lever med föräldrar som missbrukar eller lider av psykisk sjukdom, så vi möter ju bara en liten del av dem här hos oss. Problemet finns i alla samhällsklasser och genom att berätta att vi finns kan vi så ett frö hos dem som känner igen situationen. Det finns hjälp att få.

ALLA MUSSLAN-BARN HAR fått okej av sina föräldrar att vara med.

– Det är jätteviktigt att de fått klartecken från mamma eller pappa. Det stärker dem, samtidigt är det ett stort steg i rätt riktning för en förälder att medge att man har en situation som gör att deras

Just att få möta andra som vet hur man själv har det är det viktigaste här. Då känner du dig inte så ensam längre.

andra i samma situation. Även Lilla Edets kommun är delaktig i arbetet. Här erbjuds både enskilda samtal och träffar i smågrupper.

– Sedan jag var med första gången när jag var tio år, så har jag fortsatt hålla kontakten med Gunilla och de andra på Musslan. De gör en fantastisk insats och de har betytt oerhört mycket för mig.

Man räknar med att omkring tre barn i varje skolklass lever med föräldrar som missbrukar eller lider av psykisk sjukdom.

barn behöver någon att prata med, påpekar Gunilla.

Mariette Andersen såg aldrig Musslan som någon stödverksamhet i den bemärkelsen.

– För mig var det bara en plats att gå till där man hade roligt, spelade spel, pratade och kände sig trygg. Det var en höjdpunkt på veckan. När jag gick in genom dörren var det som att komma till en helt annan värld, säger hon.

PÅ VÄGGARNA I de ombonade kärlokalerna sitter många teckningar och citat från barn som formulerat hur man upplever situationen därhemma.

– Just att få möta andra som vet hur man själv har det är det viktigaste här. Då känner du dig inte så ensam längre, säger Mariette.

HENNES SITUATION HEMMA blev aldrig direkt bättre. När hon var 14 år försökte hon ta livet av sig med tabletter, men hon misslyckades. Som tur är.

– När jag var i mellersta tonåren kunde jag aldrig tro att jag skulle ha det liv jag har idag. Då var allt väldigt svart.

Hon minns särskilt hur det kändes efter julloven.

– Klasskompisar berättade om skidresor, släktjular och fina julklappar. Själv åt jag oftast julbord hos Frälsningsarmén och Verdandi. Och en gång fick jag en limpa cigaretter i julklapp av mammas sambo. Då var jag väl 14-15 år.

MITT I OTRYGGHETEN, ilskan och besvikelsen ville hon hjälpa och skydda sin mamma.

– Jag köpte julklappar till min lillasyster och sa att de var från mamma, så att min syster inte skulle vara besviken på henne.

Gunilla Nylén har arbetat på Musslan i elva år. Hon vet hur mycket omgivningen, med små insatser, kan göra för barn som har det jobbigt hemma.

– En flicka berättade att grannen knackade på då och då med nybakta bullar. Bara det gjorde att hon ändå kände att det fanns en trygg vuxenkontakt. En kille berättade att han alltid gick extra tidigt till skolan för att få gå en stund och prata med vaktmästaren. Det var hans trygga punkt.

– Att det finns andra vuxna att prata med betyder så enormt mycket och vi försöker ofta få barn som vi mött att, tillsammans med föräldrarna, hitta en förening att vara med i. En fotbollstränare kan vara den viktigaste personen av alla, påpekar Gunilla.

En kille berättade att han alltid gick extra tidigt till skolan för att få gå en stund och prata med vaktmästaren.

HON BESKRIVER SINA möten med alla fantastiska barn, ungdomar och föräldrar. Även om orsaken i sig är jobbig.

– Vi har den största respekt för både barn och föräldrar. Att komma med anklagelser hjälper inte någon. Det finns givetvis ingen mamma eller pappa som innerst inne vill missbruka eller

För Musslan-barnen är tyglejonet Aslan tryggt att hålla i när man vill berätta något för de andra deltagarna.

kan rå för att man drabbas av en psykisk sjukdom. För oss handlar det om att finnas där och på olika sätt också kunna hjälpa föräldrar att söka sig vidare till kommunens beroende- eller anhörigstöd, säger Gunilla.

IDAG ÄR MARIETTE öppen med hur hon har haft det och ibland hjälper hon Musslan med olika insatser. Hon skulle kunna tänka sig att besöka skolor och berätta om sina erfarenheter.

– Det är många barn som känner en stor skam och håller problemen för sig själv. Det måste vi tillsammans försöka ändra på. ♥

EN PÄRLA INNANFÖR DET SLUTNA SKALET

Namnet Musslan symboliserar att det innanför det slutna skalet finns något fint och värdefullt, precis som en pärla. Verksamheten fångar upp barn och ungdomar som har det jobbigt hemma på grund av föräldrars missbruk eller psykisk sjukdom.

Trollhättans pastorat driver verksamheten i samverkan med Trollhättans Stad. Totalt fem handledare från kyrkan, Trollhättans Stad och Lilla Edets kommun delar på resurser motsvarande en dryg heltidstjänst. Med hjälp av enskilda samtal, gruppövningar, pyssel, lek och lägerverksamhet får barn från 7 år och uppåt en möjlighet att bygga upp självkänsla och trygghet så att de lättare kan hantera sin hemsituation.

Läs mer på www.musslan.info

31
JANUARI
2017

BISKOPEN TILL BORDET

Under Reformationsåret 2017, bjuder Skara stifts biskop Åke Bonnier till åtta så kallade Bordssamtal. Det första blir i Trollhättan.

På temat Tro och vetenskap samtalar biskopen med Martin Cederwall, professor i teoretisk fysik, och Anette Bolin, docent i socialt arbete. Idén om bordssamtalen bygger på de samtal som Martin Luther sägs ha fört runt många olika bord när han formulerade sina 95 omvälvande teser om tro och kyrkan år 1517. Teserna anses vara starten på den reformation som bland annat påverkat Svenska kyrkan. Bordssamtalen är del av Reformationsåret som uppmärksammas runt om i världen nästa år.

ORDET VID BORDET - SAMTAL MED BISKOPEN

Tid & plats:

Tisdag 31 januari, kl 18.30, Hebeteatern, Folkets Hus Kulturhuset i Trollhättan

Moderator: Ann Palmnäs

17
SEPTEMBER
2017

STÄLL UPP I KYRKOVALET!

Tycker du att det är för lite musik i kyrkan? Eller att församlingen borde satsa mer på diakoni? Ställ upp i kyrkovalet, som hålls den **17 september 2017**. Där har varje medlem i Svenska kyrkan, från 16 år och uppåt, möjligheten att rösta på sin favoritkandidat till kyrkofullmäktige.

Som förtroendevald är du engagerad i kyrkans arbete och kan bidra med kunskap och idéer. Du får också vara med om att forma verksamheten och göra prioriteringar inför framtiden. Läs mer om hur du kan ställa upp för en nomineringsgrupp i Trollhättan på svenskakyrkan.se/trollhattan/kyrkoval

LÅT FLER FÅ Fylla Fem!

Var femte sekund dör ett barn som inte hunnit fylla fem. Men barn som får leva i trygghet kan klara sina kritiska första fem år. Zaid har flytt från kriget i Syrien och bor nu i flyktinglägret Zaatar. I januari fyller han fem!

Swisha din gåva till 9001223 eller SMS:a FEM till 72905 och ge 100 kr.

PG 90 01 22-3 | BG 900-1223

Läs mer: svenskakyrkan.se/internationelltarbete

SWISHA
100 kr till
9001223

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

GRATTIS, GÖTALUNDEN!

Götalundens kyrka tog hem Trollhättans Stads arkitekturpris och firar med tårta och sångkalas.

I motiveringen framhålls att arkitekten Jan Skeppstedt på Arkitekttriangeln i Trollhättan har "skapat en helhet som, genom användning av modern teknik med naturliga och hållbara material, visar tro på framtiden".

Den omfattande om- och tillbyggnaden stod klar hösten 2015 och i Patos nr 2 för 2016 fanns ett större reportage om Jan Skeppstedt och uppdraget att modernisera Götalunden. Arkitekturpriset har sedan 2000 delats ut årligen av Trollhättans byggnads- och trafiknämnd.

– Vi kommer att fira utmärkelsen med tårtfest lördagen den fjärde februari. Då kommer även den populära barnföreställningen Det stora sångkalaset och ytterligare en artist att medverka, berättar Fredrik Sahlin, präst i Götalundens församling.

TÅRTFEST MED STORA SÅNGKALASET, M FL

Tid & plats:

Lördag 4 februari,
Götalundens kyrka

Prisceremonin i Stockholm den 14 november leddes av Alexandra Pascalidou. På plats var kyrkoherde Maria Classon och pastoratets kommunikator Ulf Sundberg, med Åsa Torrestad, Anna Wänblom och Erik Torstensson från Profil Kommunikation.

PATOS NOMINERADES TILL SVENSKA PUBLISHINGPRISET

Det är inte bara trollhätteborna som berömmar Patos. Magasinet du nu håller i handen nominerades tidigare i höstas till det etablerade Publishingpriset, som ett av fyra finalbidrag i kategorin Medborgartidningar.

Publishingpriset är en rikstäckande tävling som omfattar de flesta etablerade formerna av kommunikation; allt från film och webbplatser till magasin. Nomineringen av Patos, som slutade på delad andraplats, gläder kyrkoherden Maria Classon.

– Publishingpriset är ett erkänt pris och det här stärker vår satsning på att ta ett nytt grepp i arbetet med kyrkans kommunikation. Samtidigt främjar Publishingpriset tryckfriheten och rätten att uttrycka sig fritt i bild och text i alla medier, påpekar hon.

Det första numret av Patos gavs ut i november 2015 och ersatte då församlingsbladet Kyrkpulsen. Magasinet produceras tillsammans med Profil Kommunikation i Trollhättan.

– Vi vill skapa ett magasin med reportage som berör alla trollhättebor och inte bara dem som är aktiva i vår kyrka. Livet här är något vi har gemensamt, oberoende av vilken tro eller kulturell tillhörighet vi har. Och det finns många människor i Trollhättan som brinner för något och som inspirerar sin omgivning med sitt patos, säger Maria.

Även Trollhättans Stad var nominerad till Publishingpriset med den mycket uppmärksammade kampanjfilmen Förändra verkligheten, som syftar till att få fler att vilja bli så kallade Familjehem. Filmen, som också tagits fram i samarbete med Profil Kommunikation, vann priset i kategorin Inspirationsfilmer långa och tilldelades också det nyinstitufade Nyttänkarpriset.

HÄR HITTAR DU RÄTTVISEMÄRKTA INGREDIENSER TILL JULGODISET!

I Svenska kyrkans Fair Trade Shop på Kungsgatan 22 finns Trollhättans bredaste sortiment av rättvisemärkta produkter. Butiken drivs helt med hjälp av ideella krafter och här hittar du livsmedel, hudvård, interiörartiklar, smycken, leksaker och textilier.

Öppet tis – fre 10-18, lör 10-14 | Tel 076-80 65 183 | [facebook.com/fairtradeshoptrollhattan](https://www.facebook.com/fairtradeshoptrollhattan)

elle

STADENS STARKE MAN

Han har en gymnasieskola uppkallad efter sig. Och har fått en helt egen gata. Men vad var det som gjorde Trollhättans förste kyrkoherde Magnus Åberg så speciell?

– Han hade en slev i stort sett i varje samhällsgryta, säger historikern Daniel Larsson.

Text: Erik Torstensson Foto: Klipp ur "Trollhättans formare" A-foto, Andreas Ohlsson

Daniel Larsson, fil doktor vid historiska institutionen vid Göteborgs universitet, fick i uppdrag av Trollhättans Stad att samla Trollhättebygdens historia i bokform. Fokus skulle ligga på perioden efter 1857, då Trollhättan blev en egen församling. Tre år ägnade Daniel Larsson till att gräva i arkiven och resultatet blev boken Vid Fallen – Om Troll-

hättebygdens historia, som kom ut 2011. Magnus Åberg är ständigt återkommande under avsnitten som berör 1800-talets andra hälft. Trollhättans första kyrkoherde tillhörde inte bara de mest inflytelserika i kraft av sitt ämbete, utan kanske främst genom sitt engagemang och sitt sätt att vara.

– Han var inblandad i det mesta som hände i Trollhättan från det att han anställdes som kyrkoherde 1860 och fram till

sin död 1896. Han var en omtyckt, men också en omstridd person, säger Daniel Larsson.

Åberg är också en av de historiska trollhätteprofiler som lyfts fram när Affekt Film firar Trollhättan 100 år i Kortfilmsserien Trollhättans formare, producerad i samarbete med Studieförbundet och Trollhättans Stad. Man skildrar personligheter som format Trollhättan fram till 1916.

Han var en del av sin tid och i den var det inte de strukturella lösningarna som skulle avhjälpa fattigdom.

DET VAR TROLLHÄTTANS snabba befolkningsökning som ledde fram till planerna på en egen församling. Utbrytningen ur Gärdhems församling var naturlig och kanalbolaget såg gärna att närsamhället hade en egen församling och en egen kyrka. Bolaget finansierade också bygget av Trollhättans kyrka, som invigdes 14 september 1862. Vid rekryteringen av den första kyrkoherden föll valet till slut på Magnus Åberg från Norra Ving. Den 39-åriga Åberg var vid rekryteringen komminister i lilla Flo församling. Nu fick han svaret för Trollhättans nybildade församling, som innefattade Stora och Lilla Hojum, Hjul kvarn, Olidan, Stavered och Stavereds Mosse, Åker och Åkersberg.

– Magnus Åberg skulle komma att påverka formandet av Trollhättan mer än någon annan i slutet av 1800-talet, konstaterar Daniel Larsson.

När Åberg gjorde entré i Trollhättan hade samhället omkring 2 000 invånare. Under hans år genomgick samhället stora förändringar. Älven var sedan länge en viktig transportled av timmer och i takt med att möjligheterna för vattentransporterna ökade på båda sidorna om Trollhättan, så ökade samhällets roll som knutpunkt, även om slussbygget skulle dröja.

Inflyttningen ökade från slåtlanden runt om i takt med att industrier etablerades och järnvägen byggdes. När den första

Oscarsbron över älven var klar 1889 växte även Strömslund fram. Bron knöt ihop samhällena på båda sidor om älven och i slutet av 1800-talet hade invånarantalet ökat till drygt 5 000 invånare. Arbetare och pigor sökte sig till Trollhättan, samtidigt som födelsetalen var rekordhöga.

UTÖVER ROLLEN SOM kyrkoherde ledde Magnus Åberg samtidigt skolväsendet i över tre decennier. Han var ordförande i Trollhättans arbetareförening som bildades 1867 och satt dessutom i Sparbankens styrelse. Som om inte det vore nog var han aktiv i kommunalnämnden och hade sedan 1883 ett djupt engagemang i den nykterhetsrörelse som växte fram under senare delen av hans livstid.

– Han var en del av sin tid och i den var det inte strukturella lösningar som skulle avhjälpa fattigdom. I Magnus Åbergs värld var det inte samhällets ansvar, utan snarare enskild hjälp, frivillighet och kristlig godhet. Med sitt spe-

Efter sin död fick han kritik för att ha gått för mycket utanför den kyrkliga ramen.

ciella engagemang och liberala grundinställning lyckades han på ett märkligt sätt binda klassöverskridande intressen, beskriver Daniel Larsson.

DEN SNABBT VÄXANDE befolkningen medförde förstås stora problem. Genom Arbetareföreningen var Magnus Åberg en av de drivande krafterna som såg utbildning av arbetarklassen som en avgörande

åtgärd mot problem med hygien och sanitet, fattigdom och stora klasskillnader. För att inte prata om allt supande. Likaväl som han också stod bakom disken i föreningens handelsbod med baslivsmedel under kristider, fanns han i soppköken. I Arbetareföreningens hus, som idag rymmer Café Strandgatan, öppnade Åberg också upp för andra organisationer att ha möten och tillställningar i andra våningens samlingshall. Hans liberala inställning till frikyrkorna avspeglas i Trollhättan än idag. Han var också en anledning till att Schartaunismen och andra stränga gammalkyrkliga strömningar aldrig fick fäste i Trollhättan.

MAGNUS ÅBERG VANN ett stort förtroende genom ett uppriktigt engagemang bland såväl arbetare som de välbärgade.

Han spelade en viktig roll i överbryggandet mellan arbetsgivare, arbetare och kyrkan. Men hans inställning skilde sig avsevärt från de annars stränga kyrkliga tendenserna som dominerade på många håll i Västsverige vid den här tiden, påpekar Daniel Larsson.

EFTER SIN DÖD 1896 fick han kritik från gammalkyrkligt håll för att han gått för mycket utanför den kyrkliga ramen. I en artikel i Göteborgs stiftstidning i mars 1908 talades det om hur godtemplare på Åbergs tid hade blivit en maktfaktor i Trollhättan. Det hävdades att nykterhetslogen, där han var aktiv från 1883 och sedan valdes till ordförande, blivit en plantskola för socialdemokratiska läror.

Trollhättans förste kyrkoherde ligger begravd på Götalundens begravningsplats. ♥

HON LEDER EN RÖRELSE I TIDEN

Text:
Erik Torstensson
Foto:
Jerry Lövberg

Hon är hemvändaren som inte tänkt jobba i Trollhättan. Nu är hon minst sagt varm i kläderna i sin roll som chef för 110 anställda i Trollhättans, Götalundens och Lextorps församlingar. Kyrkan står nu inför sin mest hektiska och välbesökta period under hela året, men kyrkoherden Maria Classon är lugn.

– Visst är det mycket ibland, men jag sover gott på nätterna.

Hon hade egentligen bestämt sig för att inte jobba i Trollhättan. Helt enkelt för att det kan ha sina sidor att vara präst i sin egen barndomsstad. Men så blev det ändå till slut. Efter prästvigningen som 25-åring 1989 inledde hon dock sin yrkesbana i Borås, innan flytten gick till Grästorp, där Maria jobbade som präst i tio år.

Marias väg mot hemstaden gick sedan via jobbet som kyrkoherde i Larvs pastorat i Vara, innan hon 2006 fick frågan om hon ville ha motsvarande uppdrag i Lextorp. Hon tackade till slut ja. Och när Lextorps, Götalundens och Trollhättans församlingar slogs ihop till ett gemensamt pastorat 2010, så var det Maria som erbjöds jobbet som kyrkoherde.

– Det kräver mycket, men jag trivs, säger hon.

IDAG ANSVARAR HON för 110 anställda, inklusive begravningsverksamheten. Precis som läraren som blir rektor, eller läkaren som blir avdelnings- eller sjukhuschef, innebär det att hon kommit längre ifrån den vardagliga verksamheten och istället lägger mycket tid på ledning, styrning och organisationsfrågor.

– Utmaningen efter sammanläggningen är förstås att få en större enhet att fungera rent organisatoriskt och administrativt, samtidigt som vi vill behålla varje församlings identitet. Den egna hemförsamlingen är viktig. Det märks inte minst i samband med exempelvis dop och vigslar, då man ofta vill återvända till sin gamla församling, även om man kanske bor någon annanstans nu. Trollhättans pampiga kyrka är generellt sett också väldigt populär bland utflyttade trollhättebor, säger Maria.

HON VÄXTE UPP i kvarteret Sädesbingen på Kronogården, men familjen köpte så småningom hus i Skoftebyn. Mamma är från Skåne och pappa från Norrland, men de flyttade till Trollhättan på grund av jobb.

– Pappa var trädgårdstekniker och fick jobb på Trollhättans park- och kyrkogårdsförvaltning, men blev senare kyrkogårdschef. Min mamma, som fortfarande lever, var då tandsköterska, men utbildade sig senare till diakon och har bland annat jobbat på Samarit hemmet i Uppsala.

KYRKAN VAR REDAN i barndomsåren en naturlig del av vardagen för Marias familj. Även i hennes gymnasieklass var det flera som deltog i olika ungdomskörer och andra aktiviteter, precis som hon och hennes lillasyster.

– Faktum är att vi idag är fyra klasskamrater från gymnasiet som alla har blivit präster. Vi

elle

Jag trivs med
möjligheten att
som kyrkoherde
driva och påverka
pastoratets
utveckling.

Namn: Maria Classon

Född: 1964 i Trollhättan

Bor: I Grästorp

Familj: Maken Svante och barnen
Viktor, 26, och Sara, 22.

Gör: Är kyrkoherde (arbetsledande
präst) i Trollhättans pastorat med 110
anställda i församlingarna Lextorp,
Götalunden och Trollhättan.

Trollhättans kyrka invigdes 1862, med Magnus Åberg som förste kyrkoherde. Idag är det Maria Classon som är chef i pastoratet. Även om uppdraget gör att det blir mindre tid för henne att hålla gudstjänster, så leder hon Julottan den 25 december och Nyårsbönen den 31 december.

För oss gäller det att bli bättre på att berätta om allt det vi gör, utöver det som händer i själva kyrkobyggnaden.

möttes av bra ledare som peppade oss, konstaterar hon.

Maria flyttade till studierna i Uppsala som 20-åring och när hon fem år senare prästvigdes av Skara Stifts dåvarande biskop Karl-Gunnar Grape var hon nummer 24 i ordningen av kvinnliga präster i Sveriges äldsta stift. Då fanns det fortfarande ett visst motstånd kvar mot att kvinnor skulle inneha ämbetet, trots att kyrkans egen riksdag Kyrkomötet redan 1958 beslutade att alla ska ha möjlighet att bli präster, oavsett kön. Maria och hennes kollegor var drygt 30 år senare ändå i viss mån symboler för en kyrka i förändring.

– I Borås var verksamheten

uppdelad i två pastorat. I det ena var kvinnliga präster inte välkomna, men idag är det ingen fråga över huvud taget längre. Fortfarande kan dock en del särskilt önska en kvinnlig präst till bröllop eller begravningar, konstaterar Maria.

EGENTLIGEN HADE HON inte tänkt att bli präst.

– Min tanke var först att läsa teologi och bli församlingspedagog, men efterhand som jag började resonera med människor jag mötte i Uppsala ledde det mig in på präststudierna. Man brukar prata om att det är ett kall att vara just präst, men jag tror att alla på något sätt hamnar på rätt plats.

Och att Gud är med och ser till att det blir så.

Idag leder hon gudstjänster ungefär en gång i månaden.

– Men jag går på gudstjänst i stort sett varje helg. På ett sätt kan jag sakna att själv leda gudstjänst oftare, men jag trivs också med möjligheten att som kyrkoherde driva och påverka pastoratets utveckling. Jag vill bidra till en verksamhet där människor känner sig delaktiga och vill ta ansvar, oavsett vilken funktion man har som anställd, medlem eller ideell. Alla är lika viktiga. Och även om jag inte kan vara med fysiskt överallt, så försöker jag ändå vara närvarande i verksamheten.

NÅGRA PLANER PÅ att även flytta tillbaka till sin hemstad finns inte. Istället planerar Maria och Svante att ersätta ett nedslitet rött släktorp med ett nyare hus just utanför Grästorp, där den tidigare villan nu bytts ut mot en lägenhet. Viktor, 26 och Sara, 22 är sedan länge utflugna till ingenjörsjobb i Stockholm och ingenjörsstudier i Göteborg.

Det gör att det finns mer tid över, jämfört med när barnen var yngre.

– Och även om det är mycket med jobbet ibland så är jag rätt bra på att koppla av. Jag känner mig trygg i mig själv och sover oftast väldigt gott. Fast jag undrar hur man hann med förr, då både Svante och jag jobbade mycket och samtidigt skulle skjutsa Viktor och Sara till träningar och andra aktiviteter, konstaterar Maria.

Maken Svante, som är diakon vid Sjukhuskyrkan på Näl, är också uppväxt i Trollhättan. Det var här paret träffades redan som unga.

– Vi gifte oss sedan under studietiden.

SVENSKA KYRKAN TAPPAR cirka en procent av sina medlemmar varje år. Trollhättan är inget undantag. Vilken lokal idrottsförening som helst skulle ändå vara avundsjuk på medlemsantalet 25 000.

– Men för oss gäller det att bli bättre på att berätta om allt det vi gör, utöver det som händer i själva kyrkobyggnaden. Alla våra sociala insatser genom diakoni är bara ett exempel. Eller alla våra körer, studiecirkel och barnverksamheter. Även om man som kulturellt kristen kanske inte identifierar sig med kyrkan så är vi en del av vardagen och finns där inte bara i krissituationer, påpekar Maria.

Hon tycker att Svenska kyrkan kommit en bra bit på väg i sitt arbete med att nå ut till fler.

– Vårt grunduppdrag har 2000-åriga anor och det är drygt 1 000 år sedan Sverige blev kristet. Vi vill fortfarande tala om för människor att Gud älskar oss och att det är ett erbjudande utan gränser. Men formen för det måste förstås följa utvecklingen. Idag hänger hela kyrkans organisation ihop på ett bättre sätt från riksnivå, via stiftet och till de lokala pastoraten och församlingarna. Det är en viktig förutsättning, för att vara en rörelse i tiden. Den lokala nivån är grunden för allt, säger Maria.

HON FÅR OFTA förklara vad skillnaden är mellan en präst och en kyrkoherde. Att hon som kyrkoherde också har ett personal- och arbetsgivaransvar, planerar budget och dessutom är den ideologiske ledaren i pastoratet. På fester och andra tillställningar brukar hon ändå fundera lite innan hon svarar på frågan vad hon jobbar med.

– Ibland säger jag att jag jobbar inom Svenska kyrkan och ibland säger jag att jag är präst eller kyrkoherde. Det beror lite på sammanhang och vem som frågar, men den första reaktionen är oftast att omgivningen slutar svära. Det tyder väl på någon sorts respekt för det jag representerar och det är ju i sig något fint, konstaterar hon.

– Men samtidigt kan jag bli lite trött på det också. Jag vill att folk ska vara sig själva.

ATT RESA RUNT i världen är inte det som främst lockar när Maria är ledig. Svante är vid sidan av jobbet dessutom politiskt aktiv hemma i Grästorp, vilket också tar en hel del tid.

– Ibland är det skönt att bara få slappa. Och även kyrkoherdar har helt vanliga vardagssysslor att ta hand om, säger Maria och skrattar.

Nu ser hon fram emot en intensiv jul- och nyårsperiod, då fullsatta kyrkor fylls av sång och musik. På Juldagen leder hon Julottan och på Nyårsafton håller Maria Classon den traditionella Nyårsbönen i Trollhättans kyrka. ♥

elle

Det är skönt att bara få slappa.
Och även kyrkoherdar har helt
vanliga vardagssysslor att ta
hand om.

På Knorren finns planer på att bygga 1500 nya bostäder, som ett led i att nå stadens befolkningsmål.

PÅ SPANING EFTER MORGONDAGENS TROLLHÄTTAN

Trots att ett sekel passerat är Trollhättan en pigg hundraåring som fortfarande växer så det knakar. Men bygget av en stad där alla kan trivas är samtidigt inte helt okomplicerat, och många utmaningar väntar runt hörnet.

Text: Martin Ahlin

Foto: Jerry Lövberg

Johan Bengtsson spår att Trollhättan kommer att växa ihop med Vänersborg och Uddevalla.

Att föreställa sig hur det var att leva i 1910-talets Trollhättan är nästan omöjligt idag. Å ena sidan var det en stad som hölls i strama tyglar av gamla jordbrukstraditioner. Å andra sidan var det också ett samhälle som började anpassas för framtiden genom moderniteter som stenlagda trottoarer och gatubelysning.

Vi saknar bostäder för alla egentligen.

PÅ DEN TIDEN var trångboddheten påtaglig och husen började byggas på höjden för att tillgodose bostadsbehovet. Hundra år senare överträffar efterfrågan på bostäder fortfarande utbudet.

– Vi saknar bostäder för alla egentligen. Det är den kortsiktiga utmaningen som vi står inför just nu. Samtidigt ska det vara långsiktigt hållbart: de här bostäderna måste stå i minst hundra år, konstaterar Johan Bengtsson, chef för stadsbyggnadsförvaltningen.

Det är han som är en av spindlarna i Trollhättans bostadsnät. I Bengtssons uppdragsbeskrivning står det bland annat att staden ska

rymma 70 000 invånare 2030.

– Det är ingen förhandlingsbar siffra, utan det är målet vi har och ska uppnå. Där måste vi öka takten när det gäller detaljplaner för bostäder, men det ska vi göra.

FÖR ATT LIGGA i fas med den planerade befolkningsökningen måste 400 bostäder per år byggas. Den största andelen ser ut att placeras i området Knorren/Hjulkvarnelund. Dessutom byggs det nytt på Alingsåker, i Sjölanda, Halltorp och västra delen av Lärketorpet.

– Huvudspåret är att förtäta staden, samtidigt som vissa områden behöver utvidgas i kanterna, som till exempel Halltorp och Lextorp. Trollhättan kommer att breda ut sig mer i framtiden, säger Johan Bengtsson bestämt.

DET ÄR Å andra sidan ingen okontroversiell utveckling. När bostäder planerades i området kring Lextorpsskogen skapades bland annat en Facebookgrupp som motsatte sig bygget, med hänvisning till de konsekvenser som man trodde att det kunde få för traktens natur.

– Ibland kan de här frågorna handla om rena missförstånd och ibland rena fakta som inte gillas av alla. I såna skeden är detaljplanernas demokratiska process ett bra verktyg för att vara med och påverka. Vi försöker alltid röra så lite naturmark som det bara går i sådana områden.

EN AV DE stora nyheterna i en närbelägen framtid är moderniseringen av Drottningtorget, som ska stå färdigt 2018. Där har allmänheten haft möjligheten att påverka utformningen, med ambitionen att skapa ett mer levande centrum.

– Det är jätteviktigt att det är ett torg för alla, och att det blir hjärtat i staden. Det ska kännas tryggt och skönt att vara där. Idag

Att bilar står still 95 procent av tiden och tar plats är dåligt resursutnyttjande.

ser vi att det finns en otrygghet på torget, framförallt på kvällstid hos kvinnor och barn, säger Bengtsson som även påpekar att centrumhandeln ökat markant på senare år tack vare tematiska lek-parker i Mackens och Skrotnisses anda.

I NULÄGET BLICKAR inte stadsbyggnadsförvaltningen bortom 2030, men när Johan Bengtsson ombeds titta hundra år framåt i sin egen privata spåkula så ser han en fortsatt befolkningsökning. Han tror också att Trollhättan så småningom kan komma att växa ihop med Uddevalla och Vänersborg.

I TAKT MED att stadens gränser flyttas är det också viktigt att tänka på hur man vill att invånarna ska förflytta sig framöver.

– Att bilar står stilla och tar plats 95 procent av tiden är dåligt resursutnyttjande. Att 1,2 miljoner dör i bilolyckor varje år och ytterligare 3,5 miljoner människor till följd av smog är FN-statistik som talar sitt tydliga språk, säger Bengtsson och nämner bilpooler som en tänkbar lösning.

SAMTIDIGT GÅR DET inte att planera framåt utan att tänka bakåt. Det historiska arvet väger nämligen tungt när morgondagens stad ska skissas fram.

– Det är lätt att bli fartblind och tappa känslan för staden och byggnaderna. Det finns en väldig stolthet hos invånarna över historierna om Trollhättan och det är viktigt att ha med sig dem i allt vi gör, säger Johan Bengtsson. ♥

Måndagen den 12 december kan du vara med och pyssla in julen i Kyrkans gård Skoftebyn. Vi har plats för 15 personer, så boka nu!

Måndagen den 12 december träffas vi för att pyssla och prata, äta något lite lättare och hålla andakt. Vi ordnar pysselmateriel och mat, du tar med dig 50 kr och en god julstämning.

JULPYSSSEL FÖR VUXNA	
Tid & plats:	12 december, Kyrkans gård Skoftebyn kl 18.30-21.00
Kostnad:	50 kr, betalas på plats.
Boka senast 9 december!	Lämna din anmälan till: Ann Vesala, telefon 0520-47 29 54 ann.vesala@svenskakyrkan.se, eller Anette Melander, tel 0520-47 29 53 anette.melander@svenskakyrkan.se
Maxantal	15 personer
Meddela om du är allergisk eller behöver specialkost.	

DROP-IN FÖR ETT NYÅRSBRÖLLOP

Välkommen att gifta er på nyårs-afton! Den 31 december från kl 13.00, håller vi kyrkan öppen för brudpar som vill börja det nya året som äkta makar.

Alla vill inte ha ett stort och påkostat bröllop. Bara att ge varandra löftet i kyrkan omgiven av de allra närmaste kan vara alldeles perfekt. Och vilken dag är bättre än själva nyårsafton. Boka er vigsel före den 28 december så är ni välkomna till Götalundens kyrka för en enkel men högtidlig bröllopsceremoni.

Kom ihåg att ta med er två vittnen och en giltig hindersprövning. Hindersprövning ansöker ni om hos Skatteverket. Skriv ut eller beställ blankett SKV 7880 från hemsidan och skicka eller lämna den till Skatteverket. Blanketten kan också beställas via Skatteverkets servicetelefon 020-567 000 direktval 1007.

NYÅRSVIGSEL - DROP-IN	
Tid & plats:	31 december, Götalundens kyrka från kl 13.00
Ta med:	2 st vittnen och giltig hindersprövning
Boka senast 28 december!	Ring kyrkans exedition på telefon 0520-47 29 00, senast den 28 december
Frågor om vigseln	Kontakta Fredrik Sahlin 0520-47 29 32
Vi bjuder alla brudpar och vittnen på kaffe och bröllops-tårta!	

JUL PÅ GÅNG I KYRKAN

Det är mycket på gång i Trollhättans pastorat, särskilt mellan Lucia- och Trettonhelgen. Här är några höjdpunkter.

29

28/12
18:00

11/12
16:00

24/12
23:00
23.30

JULSÅNGER I POPTON

Upplev julens sånger i lite ny tappning. "En carolsgudstjänst på ett nytt sätt", Lextorpskyrkan, Kimmo Tuomaala tillsammans med lokala ungdomar

GUDSTJÄNST OCH MÄSSA I JULNATTEN

Mängder av levande ljus möter dig i Götalundens och Skogshöjdens kyrka kl 23.00 och i Lextorpskyrkan kl 23.30 på julaftonskvällen, då julens texter och psalmer fyller kyrkan.

DE VÄCKRASTE JULSÅNGERNA PÅ FINSKA

Tillsammans med prästen Mikko Ollilainen välkomnar Trollhättans finska kyrkokör och Emma Uhlin, flygelhorn, Amanda Lähdeaho, sång samt Kimmo Tuomaala, dig till en finskspråkig gudstjänst och musikupplevelse i Lextorpskyrkan.

DATUM	KL	HÄNDELSE
11/12	10.00	Gudstjänst med Lucia i Skogshöjdens kyrka Eivor Rova. Sjunga Lekakören, Höjdarna och Ungdomskören sjunger
	11.00	Högmässa i Götalundens kyrka, Marie-Louise Bengtsson
		Gudstjänst med dop och Söndagsskola i Lextorpskyrkan, Barbro Gustavsson
	16.00	 Kauneimmat joululaulut/De vackraste julsångerna, Lextorpskyrkan Mikko Ollilainen. Finska kyrkokören. Emma Uhlin, flygelhorn, Amanda Lähdeah, sång och Kimmo Tuomaala, musiker
13/12	19.00	N3 Luciakonsert i Trollhättans kyrka
17/12	14.00	 Gudstjänst på teckenspråk, Götalundens kyrka
18/12	11:00	Högmässa, Götalundens kyrka, Marie Jönsson
		Högmässa, Lextorpskyrkan, Mikko Ollilainen
		Högmässa, Trollhättans kyrka, Lars-Åke Petersson Motettkören medverkar
	17:00	Gudstjänst, Kyrkans gård Skoftebyn, Lars-Åke Petersson
18:00	Julens sånger och psalmer, Skogshöjdens kyrka. Paul "Paljett" Sahlin. Kimmo Tuomaala, piano, Christer Larsson, gitarr, Magnus Enorson, bas och Martin Frennberg, trummor. Höjdarna, Ungdomskören, Skogshöjdskören under ledning av Helena Cervin. Präst: Annika Ahlström	
24/12	10:00	Krubbgudstjänst, Götalundens kyrka, Marie Jönsson
		Krubbgudstjänst, Kyrkans gård Strömlund, AnnaLena Nordlund. Efter gudstjänsten bjuds det på glögg och pepparkakor
		Julbön, Sjukhuskyrkan NÄL
	11:00	Krubbgudstjänst, Lextorpskyrkan, Barbro Gustavsson. Efter gudstjänsten jul i gemenskap med enkel julmat. Anmäl dig gärna till Svenska kyrkans exp 0520-47 29 00
	17:00	Krubbgudstjänst, Skogshöjdens kyrka, Annika Ahlström, Höjdarna sjunger. Efter gudstjänsten bjuds det på glögg och pepparkakor
	23:00	Julnattsgudstjänst, Götalundens kyrka, Marie-Louise Bengtsson
	23:30	Julnattsgudstjänst, Skogshöjdens kyrka, Eivor Rova. Martin Bovaller, trumpet, ensemble ur Skogshöjdskören
	23:30	Julnattsmässa, Lextorpskyrkan, Barbro Gustavsson, Maria Jakobsson, viola

18/12
18:00

HÖJDARNA & PAUL PALJETT

Med bara en knapp vecka kvar till julafton bjuder Paul "Paljett" Sahlin på personliga favoriter bland julens psalmer och sånger i Skogshöjdens kyrka, tillsammans med barnkören Höjdarna, Ungdomskören och Skogshöjdskören.

För kompet svarar Kimmo Tuomaala, piano, Christer Larsson, gitarr, Magnus Enorson, bas och Martin Frennberg, trummor. Körerna leds av Helena Cervin och präst är Annika Ahlström.

24/12

BARNEN FYLLER KRUBBAN

På julaftonens förmiddag anordnas krubbgudstjänster för hela familjen i flera kyrkor. Prästen berättar om jul-evangeliet och barnen får hjälpa till att fylla krubban med figurer. Berättelsen växer fram till tonerna av några av julens mest omtyckta psalmer. Välkommen!

Sjukhuskyrkans andaktsrum på NÄL är alltid öppet. Varje helgfri onsdag kl 16 hålls mässa och gudstjänst alla söndagar kl 16.

sensus

Konserter, föredrag eller andra evenemang som Trollhättans pastorat anordnar sker i samarbete med studieförbundet Sensus.

Joka sunnuntai on klo 14 Lextorpin kirkossa suomenkielinen jumalanpalvelus, pappina Mikko Ollilainen. Muuta suomenkielistä ohjelmaa on myös tarjolla Lextorpin kirkolla. Lue lisää på www.svenskakyrkan.se/trollhattan/suomeksi

31/12
16:00

NYÅRSBÖN & FYRVERKERIER AVSLUTAR 2016

Att påbörja nedräkningen mot årets slut med nyårsbön i Trollhättans kyrka, är en stark och stämningsfull tradition. Kyrkoherde Maria Classon hälsar välkommen klockan 16 och efter nyårsbönen bjuds det på fika. Klockan 17 fylls himlen över Oscarsbron med nyårsfyrvärkeri och det blir den officiella avslutningen på firandet av Trollhättans 100-årsjubileum.

6/1
11:00

RÖKELSE, MYRRA & JULKAKOR

Gudstjänsten i Lextorpskyrkan på Trettondagen har inslag på flera språk och avrundas med julkaksbuffé med kakor från olika länder. Baka gärna och ta med.

25/12	07:00	Julotta, Trollhättans kyrka, Maria Classon. Kyrkokören medverkar
	11:00	Juldagsgudstjänst, Lextorpskyrkan, Elisabet Öman. Ungdomskör "Englarna" under ledning av Anna-Lena Englesson
	18:00	Julens sånger och psalmer, Götalundens kyrka, Marie-Louise Bengtsson
26/12		Högmässa, Götalundens kyrka, Marie Jönsson
	11:00	Gudstjänst, Lextorpskyrkan, Elisabet Öman, Evelina Stenvall sopran och William Davis Lind tenor
	14:00	 Finsk mässa, Lextorpskyrkan, Mikko Ollilainen
28/12	18:00	Julsånger i popton "En carolsgudstjänst på ett nytt sätt", Lextorpskyrkan, Kimmo Tuomaala tillsammans med lokala ungdomar, Marie-Louise Bengtsson
31/12	16:00	Nyårsbön, Trollhättans kyrka, Maria Classon
1/1		Högmässa, Lextorpskyrkan, Elisabet Öman
	11:00	Högmässa, Trollhättans kyrka, Lars-Åke Petersson
	18:00	Musikgudstjänst, Götalundens kyrka, Fredrik Sahlin
6/1	10:00	Gudstjänst, Skogshöjdens kyrka med julfest. Efter gudstjänsten dansar vi runt granen. Fika och överraskning för barnen
	11:00	Gudstjänst med inslag på flera språk, Lextorpskyrkan, Mikko Ollilainen och Elisabet Öman. Finska kyrkokören. Julkaksbuffé och avtackning av medarbetare
	16:00	Mässa, Götalundens kyrka, Marie Jönsson och Marie Wennberg. Avslutas med gröt och skinksmörgås
	18:00	Musikgudstjänst, Trollhättans kyrka, Lars-Åke Petersson
8/1		Högmässa, Götalundens kyrka, Marie-Louise Bengtsson
	11:00	Gudstjänst, Lextorpskyrkan, Barbro Gustavsson
		Mässa, Trollhättans kyrka, Marina Lindquist Bild

Läs mer om allt som händer på svenskakyrkan.se/trollhattan eller på facebook.com/svenskakyrkantrollhattan hittar du varje dag allt som är på gång. Även i ttda och 7Dagar finns återkommande information.

JANINAS
JULLÅTAR

Konfirmandledaren Janina Nilsson Herranen går i 3:an på Magnus Åbergsgymnasiet. Här bjuder hon på sina julfavoriter. God lyssning!

GOD JUL, TILLSAMMANS!

TORS DAG 22 DEC

Lextorpskyrkan, kl 14

Torsdagssamling, julens sånger med Ebba Knutsson och Kimmo Tuomaala. Jultårta, glögg och pepparkakor.
Lantmannavägen 155

JULAFTON 24 DEC

Lextorpskyrkan, kl 11

Gudstjänst vid krubban följt av julegemenskap med enkel julmat. Anmäl dig gärna i förväg.
Lantmannavägen 155, tel 0520-47 29 00

Pingstkyrkan, kl 12-15

Julafton för stora och små. Mingel och saftglögg kl 11. Julbuffé kl 12.
Strandgatan 22

Verdandigården kl 9-16

Julfirande. Julmat serveras kl 12-14.
Verdandigården Sylte, Ollonstigen

JULDAGEN 25 DEC

Frälsningsarmén kl 14-18

Julfest: julbord, gemenskap, sång, musik, lekar. Anmälan.
Österlånggatan 20, tel 0520-105 07

ONSDAG 28 DEC

Kyrkans Hus kl 10-14

Café kl 10-12. Middagsbön kl 12. Julgröt och skinksmörgås (25:-) kl 12.30-14.
Drottninggatan 42

ONSDAG 4 JAN

Kyrkans Hus kl 10-14

Marknadscafé. Middagsbön kl 12. Julgröt och skinksmörgås (25:-) kl 12.30-14.
Drottninggatan 42

TRETTONDE DAG JUL, FREDAG 6 JAN

Lextorpskyrkan kl 11

Gudstjänst med inslag på flera språk. Därefter kakbuffé med julkakor från olika länder – baka gärna och ta med.
Lantmannavägen 155

Götalundens kyrka kl 16

Mässa som avslutas med gröt och skinksmörgås.
Idrottsvägen 15

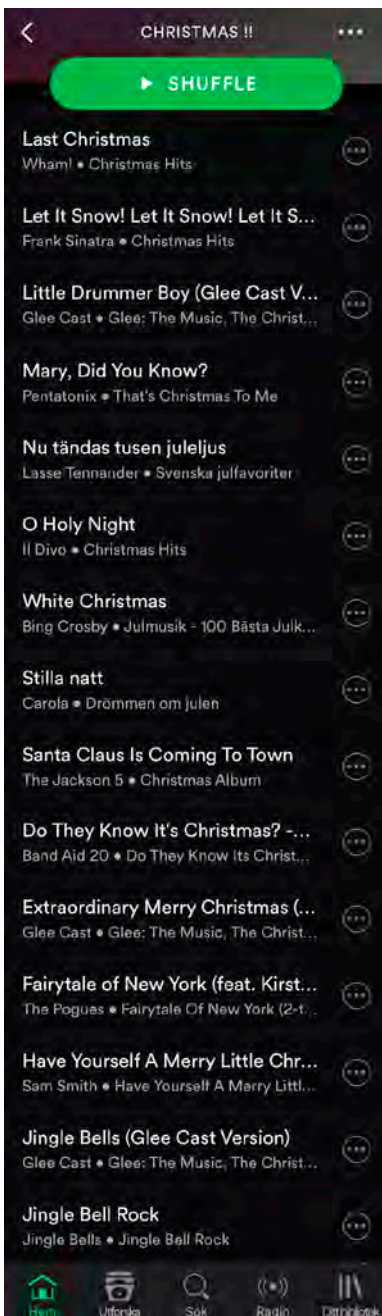
Missionskyrkan kl 16

Julfest för alla åldrar.
Klintvägen 4

VARJE DAG

Träffpunkten kl 11-18

Kaffestuga
Polhemsgatan 4

Direktlänk till Spotify-listan finns på svenskakyrkan.se/trollhattan

Du kan också gå direkt till listan via QR-koden.

GE BORT LITE GLÄDJE

I flera av kyrkans lokaler hittar du granar med två olika sätt att lämna pengar till Trollhättans pastorat. Pengarna blir till julkappar i form av presentkort som Svenska kyrkans diakoner lämnar över till människor i Trollhättan, som verkligen behöver det. Märk din inbetalning med "Julklappen".

PLUSGIRON:
11 85 74-3

SWISH:
123 278 67 88